

23—24 februari

Debatter m. m.

Torsdagen den 23 februari kl. 15.00

Sid.

Meddelande ang. enkel fråga av herr Ahlmark om möjlighet för ledamot av riksdagen att samtala med företrädare för intagna å fångvårdsanstalt	4
--	---

Torsdagen den 23 februari kl. 16.00

Svar på enkla frågor:

av herr Wallmark om beredande av möjligheter för svenska forskare att stanna i Sverige	4
av herr Skårman ang. tidpunkten för framläggande av proposition om ny fastighetsbildningslag	9
av herr Nilsson, Ferdinand, ang. användningen av svordomar o. d. i radio och TV	10
av herr Strandberg ang. proposition till årets riksdag om tidpunkten för införande av färgtelevision	16

Fredagen den 24 februari

Meddelande ang. enkel fråga av herr Werner om tillvaratagande av njurar från personer som avlidit på sjukhus	18
--	----

Samtliga avgjorda ärenden

Torsdagen den 23 februari kl. 16.00

Sid.

Bevillningsutskottets memorial nr 10, ang. kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om utredning rörande de handikappades skatte- problem	16
---	----

Torsdagen den 23 februari kl. 15.00

Kammaren sammanträdde kl. 15.00.

Herr TALMANNEN yttrade:

Eftersom kamrarna vid behandlingen av »skattepaketet» inte stannat i något sådant skiljaktigt beslut som föranleder gemensam omröstning, inställes det sammanträde som utsatts att eventuellt hållas kl. 17.00 i dag.

Justerades protokollet för den 15 innevarande månad.

Anmäldes och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 52, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt, m. m., såvitt propositionen hänvisats till lagutskott, jämte i ämnet väckta motioner.

Anmäldes och godkändes sammanstatta bevillnings- och tredje lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 53, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten jämte i ämnet väckta motioner.

Anmäldes och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 71, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om tillfällig ökning av regeringsrådets antal; och

nr 72, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 29 maj 1964 (nr 321) om kommunal trafikövervakning.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 74, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1967/68 till vissa statsdepartement m. m., i vad propositionen avser ändrad fördelning av ärenden mellan vissa departement;

nr 75, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1967/68 till vissa statsdepartement m. m., i vad propositionen avser anslag till kommun- och samfärdseldepartementet m. m.;

nr 76, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1967/68 till vissa statsdepartement m. m., i vad propositionen avser anslag till finans- och ekonomidepartementet m. m.;

nr 77, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1967/68 till vissa statsdepartement m. m., i vad propositionen avser anslag till handelsdepartementet m. m.;

nr 78, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1967/68 till vissa statsdepartement m. m., i vad propositionen avser anslag till inrikesdepartementet m. m.; och

nr 79, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1967/68 till vissa statsdepartement m. m., i vad propositionen avser anslag till beredskapsnämnden för psykologiskt försvar.

Anmäldes och bordlades bevillningsutskottets memorial nr 10, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande utskottets betänkande nr 2 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 7 med förslag till förordning

Meddelande ang. enkel fråga

angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt, m. m., jämte i ämnet väckta motioner, såvitt propositionen och motionerna hänvisats till bevillningsutskottet.

Herr talmannen erinrade om att detta memorial komme att behandlas denna dag kl. 16.00.

Meddelande ang. enkel fråga

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarrens ordningsstadga följande enkla

fråga denna dag framställdes av herr *Ahlmark* (fp) till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet: »Anser Statsrådet att en riksdagsman som i studiesyfte besöker en fångvårdsanstalt bör beredas möjlighet att under ordnade former föra samtal med företrädare för de intagna?»

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 15.04.

In fidem

K.-G. Lindelöw

Torsdagen den 23 februari kl. 16.00

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Om beredande av möjligheter för svenska forskare att stanna i Sverige

Hans excellens herr statsministern *ERLANDER* erhöi ordet för att besvara herr *Wallmarks* fråga om beredande av möjligheter för svenska forskare att stanna i Sverige, vilken fråga intagits i kammarens protokoll för den 15 februari, och anförde:

Herr talman! Herr *Wallmark* har frågat mig, om jag anser det förenligt med svensk forskningspolitik att framstående forskare anser sig behöva lämna landet.

Fri forskning känner inga nationella gränser. Därför kan det vara fördelaktigt, att framstående forskare för längre eller kortare tid bedriver sin verksamhet på annat håll i världen.

Det är självfallet, att för ett litet land som Sverige en s. k. forskarflykt kan

skapa allvarliga problem, nämligen om under en längre period fler forskare lämnar landet än som inflyttar. För Sveriges del har detta inte skett. Enligt tillgänglig statistik har vi under en längre period haft ungefär lika stor in- som utvandring av forskare.

Regeringen har under många år i sin forskningspolitik beaktat den s. k. forskarflyktens problem. Konkreta åtgärder av skilda slag har vidtagits för att förhindra uppkomsten av sådan flykt.

Riksdagen har på regeringens förslag bl. a. godkänt den exceptionella åtgärden, att regeringen utan riksdagens hörande kan med omedelbar verkan inrätta en ordinarie forskningsprofessur för person, som det kan finnas anledning behålla i landet eller här ta emot.

Avgörande för våra möjligheter att behålla personal blir dock vår förmåga att förse forskarna med de materiella och ekonomiska resurser, som bedöms nödvändiga för att den svenska forskningen skall kunna behålla sin

Om beredande av möjligheter för svenska forskare att stanna i Sverige inom många områden framskjutna position. Vi måste samtidigt acceptera, att vi som litet land saknar resurser att på *alla* områden befinna oss bland de främsta. De senaste årens utvidgning av det statliga forskningsengagemanget visar, att regeringen är beredd att även i fortsättningen främja en utveckling av forskningen i landet, som minskar riskerna för forskarutflyttning.

Herr WALLMARK (h):

Herr talman! Jag ber att till hans excellens herr statsministern få framföra mitt tack för svaret.

I huvudsak har jag ingenting att erinra mot de generella synpunkter som statsministern har framfört i svaret. Vi måste givetvis ta konsekvenserna av att Sverige är ett litet land med mycket begränsade resurser och måste koncentrera dem på vissa för landet betydelsefulla områden.

Min fråga har emellertid en mycket konkretare bakgrund och berör en annan principiell aspekt på vår forskningspolitik. Den konkreta bakgrunden är professor Hannes Alfvéns offentligen uttalade åsikt att han tydligen inte längre anses vara önskvärd här i landet. Tiden medger tyvärr inte att jag tar upp allt som hänt sedan hösten 1964, då han framförde sin mycket beska kritik mot svensk atomenergipolitik. Slutfasen i denna sorgliga affär skådar vi i årets statsverksproposition. Anslaget dras in och två av landets allra främsta och internationellt mest kända forskare, professor Alfvén och laborator Lehnert får ställa sig sist i kön hos ett forskningsråd, som fått en anslagsökning som inte ens täcker kostnadsstegringarna för pågående forskning.

Till råga på allt har atomforskningsrådets ordförande, landshövding Lemne, redan i en tidningsintervju meddelat att Alfvén och Lehnert gapar över för mycket, att ingen är oersättlig och att det säkert skall gå att vaska fram andra forskare i stället.

Den principiella synpunkten är följande. Med det handlingssätt professor Alfvén utsatts för har klart utsagts, att den vetenskapsman som vågar uttala en hård kritik mot myndigheternas sätt att handlägga vissa frågor får räkna med indragna anslag. Ett effektivare munlås kan man knappast hänga på eventuella kritiker.

Jag har, herr talman, hittills trott på forskning via forskningsråd och fonder, men jag börjar nu tvivla på att forskningens beroende av årliga anslag är den rätta vägen. Jag vill emellertid inte tro att det är så lågt i tak här i landet.

Behandlingen av professor Alfvén är enligt mitt förmenande en internationell skandal, och den har ingenting med den termonukleära forskningen att göra. Det är ett sätt att straffa en obekväm kritiker, men det är samtidigt ett struptag på forskarnas fria rätt till samhällskritik.

Herr talman! Jag är övertygad om att statsministern vet precis vad som är att göra i detta fall. Jag anhåller bara att han handlar raskt, innan skadan blir obotlig.

Hans excellens herr statsministern
ERLANDER:

Herr talman! Jag tror att det allra första som jag har att göra för att det inte skall uppstå obotlig skada här är att korrigera den ärade frågeställaren på en principiellt mycket viktig punkt.

Det finns ingen som helst grund för påståendet att professor Alfvén på något sätt skulle bestraffas med anledning av den kritik som han har fört fram. Jag tror inte det finns någon som har drömt om något sådant, i varje fall ingen av dem som har något att säga till om beträffande denna frågas fortsatta behandling.

Mycket av den kritik som professor Alfvén har fört fram har säkerligen varit helt riktig utifrån hans utgångspunkter. Man kan alltid ta upp till dis-

Om beredande av möjligheter för svenska forskare att stanna i Sverige

kussion frågan om hur avvägningen skall göras mellan de olika forskningsgrenarna när det gäller att fördela statens, skattebetalarnas, pengar. Till sist blir det alltid ett avgörande som måste träffas i detta hus, ofta på förslag av regeringen. Men att den omständigheten att någon forskare anser att man vid fördelningen av anslag har gått annorlunda fram än vad som enligt hans uppfattning vore riktigt skulle leda till någon bestraffning har lyckligtvis aldrig förekommit i Sverige, och jag hoppas att det inte heller i fortsättningen någonsin skall förekomma.

Jag tror att det viktigaste här är att fullkomligt avliva varje sådant rykte, ty jag håller med herr Wallmark om att om vi skulle komma i en sådan situation, att utövarna av det allra friaste yrke som vi har i detta land av hänsyn till sina möjligheter att forska icke skulle våga framföra en kritik — även om det sker i mycket amper form — då hade vi verkligen ställt det illa för oss. Om den uppfattningen vinner gehör, är jag övertygad om att en forskarflykt av massdimension är oundviklig, eftersom jag föreställer mig att ingen forskare i landet vill ta på sig uppgiften att forska under sådana förhållanden som herr Wallmark här skildrat. Nej, det är icke så!

Med herr talmannens tillåtelse — det är inte fler frågor på dagordningen än att jag måhända kan överskrida de vanliga två minuterna — kanske jag får yttra några ord om vad som förevarit.

Professor Alfvén är säkerligen en lysande forskare. Jag kan inte bedöma han kapacitet — jag är inte någon plasmafysiker — men det påstås ju att han tillhör den absoluta världseliten. Jag tvivlar inte på det omdömet. Han är sedan flera år för sin forskning hänvisad till anslag från olika håll. Jag har inte siffrorna presenta, men jag skulle tro att exempelvis atområdet redan ger professor Alfvén summor som väsentligen överskrider 500 000 kronor om året. Det räcker emellertid inte till

hans institution. Han får då ett extra anslag från atombolaget med ett ungefär lika stort belopp — låt oss säga 500 000—600 000 kronor om året. Atombolaget finner det emellertid litet egendomligt att bolaget, som egentligen inte har ansvaret för den vetenskapliga forskningen i landet, på sitt omkostnadskonto skall ha avlöningen till en stor vetenskaplig institution. Därför har man hos regeringen frågat om det inte skulle vara möjligt att flytta över de låt oss säga 600 000 kronor som nu betalas ut från atombolaget till atområdet.

Det är vad som har hänt. Ingenting annat har hänt. Det skall alltså bli ungefärligen samma belopp till herr Alfvén. Det är bara det att man samlar beloppen — från att nu vara spridda — på en hand. Atområdet får då jämföra hans forskning med annan likartad forskning.

Jag är mycket överraskad över det referat av landshövding Lemnes uttalande som här lästes upp. Jag har tillåtit mig att också ta kontakt med landshövding Lemne, och han är fullt införstådd med denna linje. Han är fullt införstådd med att det inte är fråga om att göra en två nedskärning av professor Alfvéns forskningsmöjligheter, utan att man helt naturligt skall försöka ordna så att dessa låt oss säga 600 000 kronor i fortsättningen utgår från atområdet.

Jag är därför ganska övertygad om att en forskare av denna kapacitet icke kommer att bli behandlad på sådant sätt att han av denna anledning vare sig kan framställas som en martyr för sin djärva samhällskritik eller av denna anledning känna sig tvingad att lämna landet.

Herr WALLMARK (h):

Herr talman! Tiden medger inte någon detaljerad historieskrivning, men låt mig kort erinra om att i och med att kritiken mot atomenergipolitiken framfördes hösten 1964 inträffade föl-

Om beredande av möjligheter för svenska forskare att stanna i Sverige jande: Under 1965 gjorde man ett försök från bolagets sida att skära ner anslaget under pågående budgetår. 1966 — alltså inför detta budgetår — plockades anslaget bort ur statsverkspropositionen men stoppades in så att säga i sista korrektur av herr statsministern själv. Och i år medan vederbörande befinner sig på resa i Amerika togs det helt bort. Handelsministern sade i statsverkspropositionen föregående år att han i avvaktan på förslag från 1966 års atomenergiutredning inte ville föreslå någon ändring av nuvarande ordning för medelansvisningen. Vi har inte fått något förslag från 1966 års atomenergiutredning. Följaktligen är det märkligt att man handlar på detta sätt i alla fall.

Jag tror att det är riktigt som statsrådet Edenman sade i en intervju, nämligen att det inte är regeringen som dirigerar forskningsråden, utan forskningsråden får klumpanslag och fördelar dem som de tycker. Sakläget måste alltså bli att dessa forskare får ställa sig sist i kön. Atomforskningsrådet har begärt ett väsentligt ökat anslag. Det får knappt 800 000 kronor. Det räcker inte ens till kostnadsstegringen för den pågående forskningen. Detta skulle innebära att man måste skjuta bort några andra för att ens ge honom de anslag han fått tidigare.

Jag har tidningsintervjun med landshövding Lemne framför mig. Han har inte dementerat den. Får jag bara läsa några rader ordagrant ur den. Han säger så här: »Skulle professor Alfvén och laborator Lehnert flytta utomlands vore det förstas en svår förlust, men jag tror nog att det finns andra forskare att vaska fram som når samma klass, även om det tar tid.» I annat sammanhang säger landshövding Lemne att de gapar efter alldeles för mycket och att de inte kan räkna med att få några väsentligt förändrade anslag.

Jag skall bara tillägga att denna fusionsforskning är initierad av AB Atomenergi. Det är Atomenergi som

har stött den och drivit fram den, och det är i och för sig inte något märkligt att den har stötts av Atomenergi. Samma förhållande råder i alla andra länder, nämligen att forskningen ligger på en hand. Att vi kanske sedan vill flytta över den i annat sammanhang kan vara en egen politik, men icke förrän vi får utredningen klar. Jag vidhåller, herr talman, att detta ser mycket illa ut. Jag tar emellertid fasta på vad statsministern har sagt i detta fall, nämligen att anslagen kommer att utgå. Samtidigt tror jag att andra åtgärder också behöver vidtagas för att någonting sådant här icke skall upprepas.

Hans excellens herr statsministern
ERLANDER:

Herr talman! Om det nu skulle vara sant att anslaget förra gången räddades genom ett personligt ingripande från min sida, så visar väl det hur orimlig den teorien är att en samhällskritiker skulle bestraffas av den nuvarande regimen. Tvärtom bestyrker det ju att vi är utomordentligt angelägna om att ha en kapacitet sådan som herr Alfvén kvar i landet, med möjligheter för honom att fritt uttala sin mening.

Det var ett missöde att anslaget den gången hade räknats bort. Missödet rättades till i sista stund, det är riktigt, men detta var ingen större politisk bragd från min sida. Herr Wallmarks skildring är emellertid ett belägg för riktigheten av min uppfattning, att vi gör vårt yttersta för att tillåta forskningen att vara absolut fri; det måste ju bli slutsatsen om herr Wallmarks analys av olyckshändelsen skulle vara riktig.

Men jag kan fortfarande inte förstå vad det är som oroar herr Wallmark. För närvarande utgår ett anslag från atombolaget på låt mig säga 600 000 kronor — jag kan inte siffrorna exakt. Vi har ju byggt upp vår forskningsorganisation med de fria forskningsråden. När regeringen föreslog detta, möttes

Om beredande av möjligheter för svenska forskare att stanna i Sverige

det väl till en början med åtskillig kritik, men nu tycker alla att det är utomordentligt värdefullt att representanter för den vetenskapliga forskningen, utan inblandning från administrativt, politiskt eller annat håll, kan fatta beslut om forskningen. Där har man ett atomforskningsråd, och så tycker man att det är rimligt att detta forskningsanslag på 600 000 kronor slås samman med annat utgående forskningsanslag till samma institution. Jag upprepar att atomforskningsrådet för närvarande lämnar ett högst betydande anslag till herr Alfvén. Är det någonting konstigt i att man tycker att samma forskningsråd, med den expertis som där finns, skall ha möjlighet att pröva dessa anslag i sin helhet när man på det sättet kommer ifrån den splittring i bidragsgivningen som hittills har varit ett faktum? Jag förstår inte hur en ledamot av riksdagen kan tycka att den rationaliseringsåtgärden bör betraktas med en så väldig misstänksamhet som det nu är fråga om.

Det är klart att jag i min egenskap av ordförande i forskningsberedningen var en aning bekymrad, när jag konstaterade att det inte fanns större utrymme för höjning av anslagen till atomforskningsrådet än låt mig säga med 700 000 à 800 000 kronor. Men först och främst är det icke riktigt att det belopp på 700 000—800 000, som tillföres atomforskningsrådet i år, inte skulle räcka till för att täcka kostnadsstegringarna. Den situationen hade vi förra året, men sådana bekymmer har vi inte nu. Här gäller det framtiden; och då kan väl ingen tvekan råda om att den nu aktuella anslagshöjningen är tillräcklig för att man skall kunna klara kostnadsstegringarna. Vidare upplystes det vid forskningsberedningens sammanträde att forskningarna på en rad gränsområden, t. ex. inom metallurgien, hittills har bekostats via atomforskningsrådet men att de anslagen kommer att flyttas över till andra forskningsråd. Under sådana omstän-

digheter tvivlar jag inte ett ögonblick på att det är en riktig uppgift som landshövding Lemne har gett mig i denna vecka, att nog skall det gå att genomföra denna överflyttning utan några allvarligare konsekvenser.

Det är möjligt att detta av herr Alfvén uppfattas så att han kommer sist i raden. Men varför det? Av vilken anledning skall han känna det så? Han har ju sitt anslag redan nu i väsentlig utsträckning från atområdet, och vad det gäller är alltså att få en ökning av detsamma, så att det täcker de kostnader som förut täcktes genom atombo-laget.

Jag finner det mycket bekymrande att man driver upp en opinion här som gör gällande att vi på de maktägandes sida — och dit räknas ju också riksdagen — skulle vara så till den grad känsliga för kritik, att om någon vågar höja rösten, skall han minsann få erfara att anslagen till honom minskas.

Jag tror det är värre att sådana uppfattningar sprids bland forskare inom och utom landet än att den tekniska överflyttning skett som givit upphov till dessa rykten. Och det skulle glädja mig mycket — jag vet ju att herr Wallmark i vanliga fall är en kunnig och resonabel person — om vi kan göra som herr Wallmark avslutningsvis sade: resonera oss fram till en förnuftig lösning på detta problem. Jag är övertygad om att när vi diskuterat igenom problemet från olika utgångspunkter, så kommer det att visa sig att skillnaden i bedömning inte är så stor som man hade anledning att förmoda när man hörde herr Wallmarks första inlägg.

Herr WALLMARK (h):

Herr talman! Jag vill bara göra den kommentaren, att anslagshöjningen är knappt 8 procent, och jag tror att den inte ens täcker kostnadsstegringarna. Därjämte skall AB Atomenergi i fortsättningen självt vända sig till forsk-

Ang. tidpunkten för framläggande av proposition om ny fastighetsbildningslag
ningsråden för att få anslag till egen forskning.

Vad slutligen gäller frågan huruvida historieskrivningen är korrekt, så är jag inte alldeles ensam om min uppfattning. Jag vet att den helt och fullt delas av herr statsministern mycket närstående vetenskapliga rådgivare. Men vi skall väl till syvende og sidst hoppas att man kan resonera sig fram till en lösning, så att den storm som nu blåst upp bedarrar och forskarna i landet kan känna sig lugna och fria att kritisera.

Hans excellens herr statsministern
ERLANDER:

Herr talman! Jag hoppas verkligen att forskarna här i landet känner att de lever i ett fritt samhälle, där de kan säga sin mening. Det allvarligaste elementet i denna debatt vore enligt min mening om någon forskare skulle tvivla på detta.

Vi beviljar ju mängder av pengar till forskare, om vilka vi vet att de har helt andra politiska värderingar än vi. Det faller oss inte in att säga: Ja, men det forskningsresultatet kommer nog inte att vara gynnsamt för oss. Och hur mycket mindre skulle den tanken kunna vinna insteg när det gäller ett så extremt subtilt ämne som plasmafysiken! Det går inte till så, herr Wallmark, att vi säger: Det kan hända att denna forskning inte riktigt ligger i linje med de tankegångar som präglar kanslihusets lunchsamtal.

Överläggningen ansågs härmed slutad.

Ang. tidpunkten för framläggande av proposition om ny fastighetsbildningslag

Herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet **KLING** erhöll ordet för att besvara herr *Skårman*s fråga angående tidpunkten för framläggande av

proposition om ny fastighetsbildningslag, vilken fråga intagits i kammarens protokoll för den 16 februari, och yttrade:

Herr talman! Herr Skårman har frågat mig när proposition om ny fastighetsbildningslag beräknas kunna läggas fram.

Fastighetsbildningskommitténs betänkande med förslag till ny lag om fastighetsbildning är resultatet av ett mycket omfattande utredningsarbete. Betänkandet har remissbehandlats i vanlig ordning, och förslaget till lag om fastighetsbildning bereds f. n. inom justitiedepartementet.

Kommittén har inte utarbetat något förslag till följdlagstiftning. Vissa av de frågor som kan hänföras dit har utretts senare. Hit hör frågorna om legalisering av sämjedelningar och om fastighetsregistrering. Vidare pågår en utredning om fastighetsbildnings- och mätningväsendets organisation. I övrigt har arbetet på följdlagstiftningen inte påbörjats.

Vad jag nu anfört torde visa att arbetet på ny fastighetsbildningslagstiftning är en uppgift av betydande räckvidd. Det har också anknytning till många andra lagstiftningsärenden, inte minst arbetet på en ny jordabalk. Lagrådsbehandlingen måste beräknas ta avsevärd tid i anspråk.

Med hänsyn till vad jag nu har sagt är det svårt att ange den tidpunkt när en proposition i ämnet kan läggas fram. Men arbetet på den nya lagstiftningen bedrivs så snabbt som de tillgängliga resurserna och förhållandena i övrigt medger. Riktningen är att ett förslag till lag om fastighetsbildning skall remitteras till lagrådet under våren 1968.

Herr **SKÅRMAN** (fp):

Herr talman! Jag skall be att till justitieminister Kling få framföra mitt tack för svaret på denna fråga. Jag måste erkänna att det var något mer optimistiskt än jag hade väntat mig. Om

Ang. användningen av svordomar o. d. i radio och TV

jag i denna sak visat otålighet, vill jag genast förklara varför.

Det var 1937 eller 1938 som jag reste upp till professor Åke Holmbäck i Uppsala, vår tidigare lärare, för att tala om 1926 års jorddelningslag, som vi som arbetade som lantmätare ute på fältet fann vara ett absolut omöjligt redskap att arbeta med redan då. Med anledning av den motion som prof. Holmbäck väckte tillsattes 1939 års fastighetsbildningssakkunniga, vilka endast lade fram några delförslag. Mycket tidigt kom ett förslag till nytt 19 kap., ett förslag som dock var alldeles hopplöst och genast trollades bort. 1954 fick vi fastighetsbildningskommittén med Fallenius som ordförande. Under tiden — det skall erkännas — har det kommit några delförslag till reformer, som har underlättat arbetet. Men i stor utsträckning har man stoppats med argumentet att den nya fastighetsbildningslagen skulle lösa frågorna.

År 1959 väcktes en motion om komplettering av sammanföringslagen. Motionen stoppades med motiveringen att 1954 års fastighetsbildningskommitté arbetade på området och att man inte skulle föregripa den. 1965 blev det en ändring i sammanföringslagen — man inkluderade järnvägsmarken. Då väckte jag en motion för att få med annan samfällad mark än vägar. Denna motion stoppades därför att fastighetsbildningskommitténs betänkande kommit 1963 och var ute på remiss och höll på att bearbetas i departementet.

I år har den vanliga motionen väckts om rationalisering av lantmäteriet för att man skall få bort den orimliga arbetsbalansen. Vad har man där att göra? I personalfrågan har ju skett en del. Men när det gäller det redskap, som den nya fastighetsbildningslagen skulle vara, har man bara att åberopa att ingenting går att göra därför att ärendet är under behandling.

Jag har motionerat på nytt om komplettering av sammanföringslagen — en mycket praktisk och bra lag som

skulle bespara oss rätt mycket utredningsarbete. Jag var med och hörde på behandlingen i tredje lagutskottet. Motionen blev stoppad under hänvisning till skuggan av den nya lagen. Ärendet är inte behandlat i kamrarna ännu, men man vet ju att det bara är lagutskottets förslag som kan gå igenom.

Samtidigt har jag dock konstaterat att justitieministern aviserar en komplettering av jorddelningslagen — den skall komma den 7 april enligt den förteckning vi fått. Jag har mig även bekant att lantmäteristyrelsen nyligen gjort en framställning om komplettering av jorddelningslagen. Därför vore det mycket bra att ha ett schema för att veta hur man skall handla. Kommer förslaget 1968 till lagrådet, så hoppas jag att man kan vänta sig en proposition till 1969 års riksdag, och då kan kanske lagen träda i kraft 1970. Då må det vara hänt. Det är visserligen ganska långt till dess. Men om det skulle dröja längre, vore det i alla fall inte då idé att i stället för att hänvisa till pågående utredning — eller rättare sagt lagskrivning — ta vissa delreformer redan nu? Vi har en sådan arbetsbelastning och balansen är så stor att allmänheten klagat på de allra flesta platser. Med enkla medel skulle man kunna underlätta arbetet och därmed även minska balansen.

Jag ber emellertid att få tacka för statsrådets svar; det var, som jag sade i början av mitt anförande, mera lovande än jag hade väntat.

Överläggningen förklarades härmed slutad.

Ang. användningen av svordomar o. d. i radio och TV

Herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet PALME erhöll ordet för att besvara herr *Ferdinand Nilssons* fråga angående användningen av svordomar o. d. i radio och TV, vilken fråga intagits i kammarens

Ang. användningen av svordomar o. d. i radio och TV

protokoll för den 14 februari, och anförde:

Herr talman! Herr Nilsson har frågat mig, om jag såsom den politiskt ansvarige beträffande radio och television i vårt land avser att genom lämpliga åtgärder förhindra förekomsten i programmen av råa ord och grova svordomar som sårar och väcker anstöt hos det stora flertalet anständiga människor och som offentligt framförda i massmedia verkar nedbrytande och försimplande.

Kungl. Maj:t har utsett ett särskilt organ, radionämnden, med uppgift att pröva i vad mån Sveriges Radio handhar programverksamheten i överensstämmelse med de riktlinjer, som anges i gällande överenskommelse mellan staten och Sveriges Radio angående rundradions programverksamhet. Den som anser, att Sveriges Radio i något program inte följt angivna riktlinjer, kan göra anmälan härom till radionämnden.

Jag vill här göra samma tillägg som jag gjorde i medkammaren i morse: Exakt detta svar har jag nu avgivit vid ett stort antal tillfällen i båda kamrarna när det har ställts frågor beträffande programinnehåll och enskilda programinslag i Sveriges Radio.

Herr NILSSON, FERDINAND, (cp):

Herr talman! Jag har vågat uttala om inte en förmodan i alla fall en förfrågan om kommunikationsministern kunnat undgå att observera den stegrade nedbusningen i välfärdssamhället, det allmer ökade antalet råa våldsbrott i all synnerhet. År 1966 uppgick antalet anmälda fall av misshandel till 13 000, antalet brott mot frihet och frid till över 7 200, antalet våldtäkter och våldförändan till 670 och antalet mord och dråp till 178. Har statsrådet hört någonting om de disciplinsvårigheter som nedbusningen i många skolor vållar och som innebär hårda påfrestningar för lärarpersonalen? I vart fall har väl

statsrådet inte kunnat undgå att fraperas av den ohöjda råhet som alltmer kommer till uttryck i vissa sensationstidningar?

Det är inte enbart några flagranta fall som har föranlett mig att ställa en fråga till statsrådet. Jag inbillar mig inte att statsrådet skulle kunna göra upp någon lista över lämpliga ord ens med benägen hjälp från annat håll. Vad jag önskar är allmänna synpunkter i samband med en pågående, oroväckande utveckling i detta land, för vilken massmedia spelar en stor roll. Vi måste inse att man genom massmedia kan motverka mycket men också vålla mycken skada.

Jag har för den skull vågat påfordra lämpliga åtgärder mot de råheter, de nedbrytande, avsiktligt mot tukt och sedlighet riktade program som förekommit. Jag understryker att vederbörande aktörer själva angivit sig avse att chockera, att nedbryta föreställningar och ordvallar som de är väl medvetna om finns hos det stora flertalet anständiga människor, vilka de inte menar sig behöva visa vanlig takt och hänsyn mot. De har offentligen erkänt sin avsikt att såra. De säger sig veta att deras framträdande strider mot folkflertalets begrepp om normal hyfsning. I några fall har de till och med medgivit att de inte i den egna familjekretsen med hustru och barn använder det umgängesspråk som de serverar i radio och TV. Men de tar ingen hänsyn till deras familjekrets, som samlats för att glädjas åt ett trivsamt lördagsprogram men sedan utsatts för dessa grova plumpheter. Där sätter de in sitt nedbusningsprogram.

Det är sådant jag vill ha stopp på. Jag känner till de ansvarsbestämmelser som finns eller träder i kraft med radioansvarighetslagen den 1 juli i år. Jag vet också att det finns ett avtal mellan staten och dess verktyg för statsmonopolens utövande. Vad jag väddar till är statsrådets politiska ansvarskänsla, till det ansvar han har enligt parlamen-

Ang. användningen av svordomar o. d. i radio och TV

tarismens oskrivna lagar och regler, som griper in över grundlagar, lagar och skrivna kontrakt. I det sammanhanget går det inte att krypa undan med formellt prat. Det gäller all den påverkan, allt det inflytande som ett statsråd åtminstone borde kunna utöva inom sitt verksamhetsområde, om han ville bjuda till.

Till sist vill jag betyga min tacksamhet över att statsrådet inte har uttalat något gillande av de av mig kritiserade programmen. Många skulle sätta värde på om han ville uttala sitt ogillande av de program som även radiochefen utdömt. Kunde statsrådet också utlova någon trygghet för framtiden i sammanhanget, visste man kanske vad man hade att vänta — under det här statsrådets tid.

Herr statsrådet PALME:

Herr talman! Detta var »eine grausame Salbe». Herr Ferdinand Nilsson började brett och stort med nedbusningen, antalet mord och antalet våldsbrott i samhället men slutade hos något enstaka radioprogram en lördagskväll.

Herr Ferdinand Nilsson vädjade till min politiska ansvarskänsla. Den skall jag gärna ge uttryck för. Mitt politiska ansvar i denna fråga är att föra en sådan politik att jag värnar Sveriges Radios oberoende ställning visavi statsmakterna som ett fritt och självständigt radioföretag. Jag skulle svika detta mitt ansvar om jag försökte lägga mig i de enskilda radioprogrammen. Det är det centrala i denna fråga.

Det finns ett avtal mellan Sveriges Radio och staten. Däri finns intagna allmänna normer för verksamheten. Jag sade i medkammaren — jag såg att herr Ferdinand Nilsson var där — att de normerna måste vara allmänna. Om man vill förbjuda vissa ord är den enda tekniska lösningen att göra upp en lista över ord som inte får användas inom Sveriges Radio. Man kan också gå den motsatta vägen och göra upp

en lista över ord som får användas, om man vill variera konfekten. Om man inte vill ha en sådan lista — jag föreställer mig att det skulle vara en grannlaga uppgift att göra upp den — får man hålla sig till de allmänna normer som finns i avtalet. Sedan får den som är missnöjd klaga hos radionämnden, som vi enligt radiopropositionens förslag och riksdagens beslut på olika sätt skall effektivisera. På den punkten måste jag alltså stå absolut fast — icke någon inblandning i de enskilda programmen hos Sveriges Radio.

Inför det förestående avtalsarbetet med Sveriges Radio skulle det ändå vara intressant att försöka få klarhet i vad herr Ferdinand Nilsson menar. Vilka program, uttryck, svordomar etc. kan inte få förekomma? Om herr Ferdinand Nilsson riktar så skarp kritik mot Sveriges Radio och vill att vi genom åtgärder skall stoppa vissa program måste herr Nilsson i rimlig mån kunna konkretisera vad han tycker illa om och var gränserna skall dragas, annars blir hans angrepp helt meningslöst. Skall det vara någon mening med kritiken bör den åtminstone vara konkret.

Herr NILSSON, FERDINAND, (cp):

Herr talman! Herr statsrådet säger att han skulle svika sin plikt och sin politiska åskådning om han lade sig i dessa saker. Är det inte så att statsrådet Palme ibland i tidningarna har gjort uttalanden av ganska expressiv karaktär? Är det så omöjligt att göra liknande uttalanden, som alltså går bra att göra i tidningarna, till herrarna i Radiotjänst och TV? Är det så omöjligt att göra samma uttalanden inför riksdagen? Är det någon sorts personlighetsklyvning som avgör vad man producerar i tidningarna och vad man producerar i andra sammanhang? Jag undrar, herr statsrådet, om vi skall bry oss om de här fiktionerna. Det är i alla fall så att parlamentarismen inte är form, utan

Ang. användningen av svordomar o. d. i radio och TV

den är anda och sanning. Det parlamentariska ansvaret innebär att känna att det område man är ansvarig för skall man ta omvårdnad om.

Det är faktiskt så att parlamentarismen ligger vid sidan av den positiva rätten, den positiva lagstiftningen, vid sidan av kontrakt och avtal. Ett statsråd som vill, kan göra väldigt mycket, men om statsrådet inte vill kan han skylla på detta, men han kan lika gärna säga: Nej, jag vill inte.

Men, herr statsrådet, jag hade en stilla förhoppning, låt vara svag, att man i alla fall skulle kunna engagera herr statsrådet för någonting. Nu säger herr statsrådet att han inte begriper sig på vad som är osedligt, vad som är rätt och fullt, och ville ha en förteckning serverad av herr Eriksson i Bäckmora eller herr Nilsson eller någon annan. Hur skulle han annars kunna klara sig? Nej, herr statsrådet, något litet får vi begära!

Jag skall berätta en liten historia. Det kan inte hjälpas att när jag resonerar med statsrådet Palme kommer jag ibland på en och annan liten historia — jag gjorde det visst förra gången också, tror jag. Jag erinrar mig nu gamle landshövding Ramel i Malmö som fick besök av en av de skånska mannarnas. Han hade liksom jag bekymmer — och en landshövdingens möjligheter är ju inte så stora som ett statsråds. Landshövdingen svarade: »Min gode man, det här kan jag inte göra någonting åt.» Då suckade mannen ur djupet av sitt bekymrade hjärta: »Vad sidder han då här och drar tarv för?»

Herr statsrådet **PALME**:

Herr talman! Jag hade vissa förhoppningar när herr Ferdinand Nilsson började dra sin historia. Men den var inget vidare.

Det är en fullkomligt fascinerande parlamentarisk teori som herr Nilsson har. Herr Nilsson i Kungsängen och

många andra beslutade så sent som i december 1966 — och därom rådde enighet — att Sveriges Radio skall vara ett från statsmakterna fristående företag när det gäller utformningen av programmen och att statsmakterna utöver det avtalet icke skall kunna lägga sig i de enskilda programmen. Därför att herr Nilsson är arg på något program — han har inte riktigt konkretiserat det ännu — vill han plötsligt förvandla Sveriges Radio till något slags byrå i kommunikationsdepartementet och vill att statsrådet i departementet skall ha ansvaret för varje enskilt programslag. Det är ju konsekvensen av vad herr Nilsson säger. Det går inte att dra någon gräns och säga, att vid speciellt illasinnade ord skall statsrådet ingripa, medan han när det gäller andra något mjukare ord inte behöver ingripa. Detta går ju inte. Därför är det en uppenbar personlighetsklyvning. Jag agerar som riksdagsman eller som politiskt verksam person och har åsikter om olika frågor, vilket jag har rätt att ha. Men det finns en punkt där jag är mer låst än förmodligen någon annan person här i landet, nämligen när det gäller att ha en mening om innehållet i enskilda radioprogram. Där är jag konstitutionellt bunden av riksdagens beslut om det avtal som har slutits, och detta måste man respektera.

Det här är ingen ny frågeställning för mig. Herr Nilsson bidrar ju här till att sprida missuppfattningar på denna punkt. Kvällar då det på något sätt beger sig i Sveriges Radio ringer min telefon regelbundet fram till sent på natten eller morgonen. Det är personer som är upprörda över någonting som har sagts eller gjorts i Sveriges Radio. Jag får då försöka förklara för var och en av dem hur det konstitutionella läget är och hänvisa dem till radionämnden eller Sveriges Radios klagomur — eller vart de nu kan vända sig. Att den missuppfattningen kan finnas hos enskilda människor är förståeligt, men att herr Nilsson kan ha

Ang. användningen av svordomar o. d. i radio och TV

den är fullkomligt obegripligt, eftersom vi så sent som i december här i riksdagen beslöt om dessa ting.

På det allmänfilosofiska planet: Herr Nilsson har ju möjlighet att påverka mig i den meningen, att han när vi skall ta upp förhandlingar med Sveriges Radio om nytt avtal, kan framföra meningar om vad som skall stå i detta. Skall där stå någonting utöver de allmänna normer som nu finns i avtalet?

Herr Nilsson saknar uppenbarligen vilja och förmåga att konkretisera sin kritik, ty om han skulle försöka konkretisera den, skulle han råka ut för alla möjliga svårigheter när det gäller gränsdragning m. m. för vad som får eller inte får sägas i programmen. Jag vill avstå från varje omdöme, men så mycket kan jag säga, att det får väl vara någon proportion på saker och ting. Man kan tycka både det ena och det andra om något enskilt radioprogram — jag har alltså inte möjlighet att tycka — men att dra en katalog om brottsligheten i samhället, antalet mord och våldtäkter och allt det som herr Nilsson drog upp och sedan efter några raska steg hänföra det till några enstaka radioinslag — under medverkan av herr Oscarsson, som det nämnts — det är väl ändå att ställa saker och ting utanför varje rimlig proportion.

Vad våldet beträffar så får vi ständigt uppleva sådant i radio och TV. En av de väsentliga orsakerna härtill är helt enkelt den att vi lever i en värld där våldet, dessvärre, i hög grad härskar. I TV visas reportage och filmer — otroligt många — som präglas av våld. Det förekommer visserligen andra inslag, men de har inte väckt någon gensaga.

Jag vet inte vad det har för inverkan. Jag vet bara detta att Sveriges Radio har som en av sina uppgifter att spegla verkligheten — och tyvärr hör våld till verkligheten.

Herr NILSSON, FERDINAND, (cp):

Herr talman! Att statsrådet missade min historia från Malmö beror på att han inte behärskar det skånska tungomål, som var min fars.

Det är rent groteskt att man skall föra en så billig argumentation att man — därför att jag i mina två frågor, gav en bakgrund och en utgångspunkt för bedömandet, där jag lät radio och TV komma in i sammanhanget — drar den slutsatsen, att jag skulle tro att den ökande tjuvnaden i vårt samhälle sedan exempelvis 1947 eller 1950 direkt skulle ha med radio och TV att göra och att ökningen av våldsbrott orsakades bara av radio- och TV-programmen. Nej så sade jag inte, och det tror inte heller statsrådet, men när man är beträngd argumenterar man på det viset. Vad jag sade var att radio och TV är ett gott medel i dessa fall, och att de verkar både i den ena riktningen och i den andra. Någon mera betydande slutsats drog jag inte. Konstruera inte in något annat, ty det bara förlänger diskussionen!

Till sist vill jag understryka att vad jag hade hoppats på var ett ställningstagande från statsrådets sida. Men statsrådet vill inte göra något ställningstagande här och nu, utan han vill göra det i tidningarna eller i ett föredrag någon gång. Och observera att när han säger att vi har en radiolag, ett kontrakt o. s. v., ja då måste man erinra om att vi har parlamentarismen som förutsättning för regerandet. Det är inte så att parlamentarismen är inskriven i författningen. Det är fråga om ett politiskt ansvar, och det var det som jag förgäves försökt väcka och få liv i hos herr Palme i detta sammanhang.

Herr statsrådet PALME:

Herr talman! Jag vill bara än en gång säga att mitt parlamentariska ansvar primärt är att garantera radioföretagets oberoende. När nu herr Nils-

Ang. användningen av svordomar o. d. i radio och TV

son avkräver mig ett ställningstagande, så är det alltså dels omöjligt för mig att ta ställning till enskilda radioprogram och dels blir det desto omöjligare som herr Nilsson inte ens kunnat konkretisera vad det är jag skall ta ställning till.

Herr NILSSON, FERDINAND, (cp):

Herr talman! Min replik skall bli mycket kort. Den första enkla-fråge-debatten tog viss tid, så att det inte blev så mycket tid över för oss andra.

Det är klart att vad jag har betonat är inte det speciella fallet, det är inte den speciella lördagsaftonen utan det är många lördagsaftnar då familjen samlats för att höra ett trevligt program, som jag velat intressera statsrådet för.

Vräng inte till detta och försök komma ifrån det genom att specificera upp det på några otäcka detaljer som jag inte har anknutit min fråga till!

Herr talmannen yttrade nu, att herr *Sundin* begärt ordet för att delta i den pågående överläggningen, och tillsporde kammaren, huruvida den ville besluta att för tillfället upphäva den i § 20 mom. 4 tredje stycket i ordningsstadgan för kammaren stadgade inskränkningen i yttranderätten.

Härtill svarades ja.

Herr talmannen lämnade härefter ordet till herr *SUNDIN* (cp), som anförde:

Herr talman! Jag skall inte på något sätt blanda mig i trevliga skånska historier eller kommunikationsministerns eventuella fria utformning i vissa tidningsartiklar, utan jag har tagit till orda bara av den anledningen, att har man blivit styrelseledamot i detta företag och denna diskussion har kommit upp, så må det, herr talman, vara på sin plats att man något redogör för det

ansvar och den ansvarsfördelning som finns inom företaget.

Här vill jag bara säga att det är riktigt att vi har en radionämnd, kommunikationsministern, men felet med radionämnden är ju alltid att programmen redan har sänts. De har skapat en eventuell good-will eller gjort skada, och sedan kommer kritiken. Därutöver är det på så sätt att styrelseuppdraget är pro forma i så måtto att vi har svaret till syvende og sidst, men vad gäller programverksamheten har det skett en delegation från styrelsen. Låt mig börja i toppen: till radiochefen, sedermera till respektive avdelningschefer och till producenterna.

I denna diskussion skulle jag också vilja föra in en annan synpunkt.

Själv är jag anhängare av ett system med låt mig kalla det monopolradio, och om vi skall behålla det måste vi sträva efter att ge producenterna av programmen största möjliga frihet.

Nu finns regler uppdragna, som innebär att respektive producenter skall redovisa programmen för vederbörande avdelningschef innan programmen sänds, men vi vet att dessa regler inte alltid har följts — jag behöver inte upprepa vilka program det gäller; de är kända. Om man alltså inte kan inom ramen för den enligt min mening angelägna friheten åstadkomma att reglerna respekteras, då är det alldeles naturligt att styrelsen för Sveriges Radio måste vidtaga andra åtgärder. Jag vill personligen beklaga, om en sådan utveckling blir ofrånkomlig.

Låt mig utöver detta bara säga, att jag inte har någon som helst anledning att i denna situation över huvud taget kommentera de etiska värderingarna och ordens valör i de aktuella programmen, även om jag därvidlag har en mycket bestämd uppfattning.

Överläggningen ansågs härmed slutad.

Ang. proposition till årets riksdag om
tidpunkten för införande av färgtele-
vision

Herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet PALME erhöll ordet för att besvara herr *Strandbergs* fråga angående proposition till årets riksdag om tidpunkten för införande av färgtelevision, vilken fråga inlagts i kammarens protokoll för den 16 februari, och yttrade:

Herr talman! Herr Strandberg har frågat mig, om avsikten är att förelägga årets riksdag förslag angående tidpunkten för införande av färgtelevision.

Jag är inte beredd att nu ange, när förslag kommer att föreläggas riksdagen i denna fråga.

Herr STRANDBERG (h):

Herr talman! Jag ber att få tacka herr Palme för det korta svaret på min fråga, samtidigt som jag måste beklaga att det är negativt.

Anledningen till att jag ställt denna fråga är riksdagens beslut den 14 december förra året, som innebar att riksdagen instämde i vederbörande utskotts yttrande att ett riksdagsbeslut om införande av färgtelevision måste komma i god tid och senast minst två år före införandet. I skrivelsen till Kungl. Maj:t sades vidare, att frågan om införande av svensk färg-TV borde göras till föremål för fortsatta överväganden och att förslag i ärendet snarast möjligt borde föreläggas riksdagen.

Orden »snarast möjligt» ville vi tolka så, att förslaget skulle kunna föreläggas innevarande års riksdag. Jag har svårt att förstå att de överväganden, som i och för sig kan erfordras, skall behöva ta ett helt år i anspråk.

Jag hänvisar till vad jag i december sade här i kammaren i ett ganska långt anförande då det gällde hela frågan om radion och televisionen. Jag framhöll bl. a. att det måste vara ett samhällsekonomiskt intresse att färgtelevisionen introduceras på bästa möjliga

sätt. Vidare sade jag, att det framför allt för den svenska industrien skulle vara på sin plats att man fick ett klart besked. Inte minst skulle vi härvid kunna påräkna en förbättrad handelsbalans. Det gällde att undvika icke önskvärda effekter på samhällsekonomin. Allt detta känner herr Palme mycket väl till — det står i riksdagstrycket.

Jag beklagar att jag inte nu kunnat få detta besked. Det innebär såvitt jag förstår, att vi kanske på nytt tvingas ta riksdagens tid i anspråk för att säga ifrån att vi vill ha ett besked. Hur bedömer herr Palme den tidpunkt då färgtelevision skall introduceras?

Herr statsrådet PALME:

Herr talman! Riksdagen gjorde en beställning, som innebar att vi skulle undersöka när färg-TV kan införas och sedan lämna besked om detta. De undersökningarna är inte slut. De pågår, och därför kan jag inte ge något besked i dag.

Överläggningen förklarades härmed slutad.

Föredrogs bevillningsutskottets memorial nr 10, med föranledande av kamrarnas skiljaktiga beslut rörande utskottets betänkande nr 2 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 7 med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt, m. m., jämte i ämnet väckta motioner, såvitt propositionen och motionerna hänvisats till bevillningsutskottet.

Beträffande detta memorial hade utskottet hemställt, att detsamma måtte företagas till avgörande efter allenast en bordläggning.

På gjord proposition bifölls denna hemställan.

Härefter beslöts på gjord proposition, att memorialet skulle läggas till handlingarna.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 51, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt, m. m., jämte i ämnet väckta motioner, såvitt propositionen och motionerna hänvisats till bevillningsutskottet.

Justerades ytterligare protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 17.02.

In fidem
K.-G. Lindelöw

Fredagen den 24 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Justerades protokollet för den 16 in-
nevarande månad.

Anmäldes och godkändes andra lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 73, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1966 vid dess femtionde sammanträde fattade beslut.

Anmäldes och bordlades

dels Kungl. Maj:ts till kammaren överlämnade skrivelse nr 29, angående val av ombud jämte suppleanter i Europarådets rådgivande församling,

dels ock Kungl. Maj:ts till kammaren överlämnade proposition nr 37, angående utbyggnad av systemet med växtförädlingsavgifter, m. m.

Anmäldes och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 14, i anledning av motioner om ändrad ordning för väckande av motioner;

nr 15, i anledning av motioner angående riksdagsledamöternas möjligheter att vinna tillträde till utskottens sammanträden;

nr 16, i anledning av motion om möjlighet för statsråd att delta i sammanträden med riksdagens utskott;

nr 17, i anledning av motioner om offentliga förhör i riksdagens utskott;

nr 18, i anledning av motioner om särskilda åtgärder för tillkännagivande av yrkanden som framställs först under överläggning i kammare;

nr 19, i anledning av motion angående besvarandet av interpellationer;

nr 20, i anledning av motion om in-
tagande i riksdagsstadgan av föreskrifter om anförandenas längd i frågedebatter; och

nr 21, i anledning av motioner angående måltidsraster vid arbetsplenium i riksdagen;

statsutskottets utlåtanden:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1967/68 inom justitiedepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner;

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1967/68 inom utrikesdeparte-

Meddelande ang. enkel fråga

mentets verksamhetsområde jämte i ämnet väckt motion;

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1967/68 inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner;

nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1967/68; och

nr 36, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa allmänna arvsfonden tillfallna fastigheter;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av väckta motioner om gemensam beteckning för chefsdomare i underrätt;

nr 7, i anledning av väckt motion om sänkning av myndighetsåldern;

nr 8, i anledning av väckta motioner om översändande av pass genom postverket; och

nr 10, i anledning av väckta motioner om dels översyn av lagstiftningen om förtal, dels om översyn av lagstadgandet om förtal av avliden;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 3, i anledning av väckta motioner om höjning av de allmänna barnbidragen, m. m.;

nr 4, i anledning av väckta motioner om det inkomstprövade tillägget till studiebidrag;

nr 5, i anledning av väckta motioner om höjning av studiebidrag, m. m.; och

nr 6, i anledning av väckta motioner om frivillig försäkring för tilläggssjukpenning vid barnsörd i vissa fall;

tredje lagutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av väckta motioner om skydd för enskild markägare mot skadeverkningar av långvarigt provisoriskt byggnadsförbud;

nr 6, i anledning av väckta motioner om viss ändring i lagen om sammanföring av samfällid vägmark och av järnvägsmark med angränsande fastighet m. m.;

nr 7, i anledning av väckta motioner om särskild styrelse för lappfonden; och

nr 8, i anledning av väckta motioner om höjning av maximihastigheten för fordon med släpvagn; samt

allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 3, med anledning av väckt motion om fria lördagar för värnpliktiga.

Meddelande ang. enkel fråga

Meddelades, att jämlikt § 20 i kammarens ordningsstadga följande enkla fråga denna dag framställdes av herr *Werner* (k) till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet: »Anser Statsrådet något initiativ påkallat och möjligt att i sjukdomsbekämpande syfte, när det gäller svårt njursjuka, tillvarataga njurar från vid sjukhusvistelse avlidna personer?»

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.06.

In fidem

K.-G. Lindelöw